

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a **SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT** Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelemben.

Megkapja a lapot minden kath. nép-
oktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő.

Egyéb hirdetéseknek:

egész oldal ... kor. 32.— | negyed oldal ... kor. 8.—
fél oldal 16.— | nyolczad oldal ... 4.—

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

Katholikus iskoláink veszélyben.

Ily cím alatt nagyfontosságú szöveget intéz Csáky Károly gróf váci püspök egyházmegyéje lelkes papjaihoz f. évi I. számú körlevelében. Igazi apostoli szavak ezek, méltó, hogy minden illetékes tényező szívébe vessen. A körözüny teljes szövege a következő:

Mióta az 1868. évi XXXVIII. törvénycikkkel az állam elkezdett a népiskolai tanüggyel döntőleg foglalkozni — tette ezt a maga szempontjából, amely nélkül minden vallást, vagy amennyiben a vallást mégis tekintetbe veszi — teszi azt a vallásokra nézve teljesen közömbösen, teljesen egyenlő jogot biztosítva azoknak, hogy a népiskolában mindegyik a maga tanát a kiszabott korlátokon belül, de a rendes tanítási órákon kívül (§. 57.) érvényesítse. Ez állami szempont tehát, mely már az 1848. évi XX. t.-cikkben minden bevett vallás közt kölcsönös egyenlőséget és viszonyosságot állapít meg, mint látjuk, más elvi alapon áll, mint a vallás s különösen a keresztény katolikus egyház, mely a Krisztus Urunktól, mint Isten Fiától nyert kizárólagos igazi tanok kiváltsága folytán elsősorban el nem fogadja azt, hogy bármely vallás egyenlő, mert az maga a megtestesült vallási közönyösség, de másodsorban az egyház, célja lévén isteni — a földöntúli — működését egészen más szempont irányítja, mint az államét, melynek feladata a polgárok földi jóléte és azontúl semmi.

Ezért tette már kezdetben Krisztus Urunk a tanítást egyháza feladatává, ezért ölelte magához legnagyobb szeretettel a kisdedeket, mint akik még legjobban alakíthatók lélekben a fontos célra, az Istenhez való eljutásra. Ezért vette kezébe már kezdettől üdvözítő egyházunk az egész tanítást az egyetemekig, de legkivált a nép elemi oktatását és vallásos nevelését, tudva azt, hogy az iskola előcsarnoka a templomnak, amint a templom előcsarnoka az Isten színe látásának. Ezért állította föl minden faluban a

népiskolákat, hogy már ott beleöntvén az Isten szeretetét, a vallásos elveket, a gyermek igaz kereszténnyé alakuljon, tudva és érezve azt, hogy akié az iskola, azé a jövő, azé nemcsak a földi élet keresztény álladalmi viszonyaiban, de azé az igazi jövő is, mely a földi élet után hirtelen következik.

Am e fölfogást, akié az iskola, azé a jövő, az ébredező állami öntudat, nem mondhatni, hogy talán rossz célzattal, szintén magáévá tette s a maga szempontjából szintén helyesen, a földi jövő lehető boldoggá tétele céljából, tekintetét és erejét a népiskolák világias fejlesztésére vetette.

Igy támadt a harc az egyházi és állami iskola között. Az egyház mint ős birtokló védi saját iskoláit, tiltakozik a vele nem egyező elveknek ősi iskoláiban való érvényesítése ellen, de nem mereven áll ellen, följajánlja az államnak minden erejét, legjobb szolgálatát, hogy vallásos iskoláiban az állam polgári célzatait is elősegítse, kijelenti, hogy midőn ő tovább viszi céljait a földinél, ezzel nem ellenzi a földi célt, sőt e kettőnek harmóniájával valósítja meg azt is legtisztábban: mégis a harc meg van, az állam sokszor túlkövetelőleg lép föl, ettől az egyházi testület visszariad s kész az állami iskola külön föllállításának terve s végre győzelme.

A baj tehát megvan, az állami iskolák föllállításának és a régi vallásos iskoláknak vallásilag szintelen állami, illetve községi iskolává leendő átalakításának irányzata mindig erősebb lesz s fájdalommal kell konstatálnom, miszerint szép és gazdag egyházmegyémben, hol még a magyarosítás ege alatt sem igen volna elfogadható az iskolák elállamosítása. 259 község között eddig már 63 helyen vétettek ki az iskolák az egyházi igazgatás alól. Most folyik a küzdelem a halasi, lajosmizsei, rétsági, szentlőrinczéi, szódi, taksanyi, tápiószelvi, újkécskei stb. iskolákért.

Ily viszonyok között aggodás fogja el főpásztori lelkemet katolikus iskoláink jövő sorsa iránt s követve a Szentlélek figyelmeztetését, quasi tuba exalta vecem tuam, minden egyházmegyémben

nehéztartalmú túlellé kiáltom, hogy katolikus iskoláink veszélyben vannak s már proximus orául fegyverez!

S emelket dolgokra kell ügyelnünk: 1. hogy az állam dacára a sokszor bizony túlzott követeléseknek, az 1868. évi XXXVIII. t.-c. szellemében s az új rendelkezéseimél fogva nem kényszerít bennünket iskoláink átadására, sőt örül, ha őt az iskolák tartásában támogatjuk s iskoláinkat ő maga is segíti; 2. hogy más oldalról iskoláinkat megmenthetjük, csak a papság tegyen meg mindent azok érdekében. Tenyleg több derek pápom meg is mentette már iskoláját.

De open itt a bökkenő. Vannak, sajnos, olyan plébánosok — és erre pozitív adatokkal rendelkezem — akik maguk sem igen bánják, ha az állam átveszi iskoláinkat, «kevesebb dolgom lesz — ugyanond — bajlódjek más az iskolákkal», vannak, kik egyenesen oda dolgoznak, sőt kerik a katolikus iskola államosítását, vannak, akik hányagok a védekezésben, vannak, akik kegyetlenségükből hagyják az államosító vagy közsegésítő törekvéseket erőre kapni, mikor kezdetben meg könnyen elnyomhatták volna azokat, vannak, kik tudatlanságból, elítélendő ignorantia erassidól, vagy ebből származó reménytelenségből összetett kezekkel nézik az ellenfelek aknamunkáját a katolikus iskola ellen! Hogy az ilyen pap, mint a nép vezére elárulja a katolikus ügyet saját táborában, mindenki belátja, az ilyen pap megtagadta a hitet! fidei negavit et est iudicli deterior! Sajnos, vannak szomorú példák erre! Azért ezennel kijelentem, hogy ha valamilyen közsgében az iskola etállamosítottik vagy elközösítetik, szentszékeim által meg fogom vizsgáltni, terhel-e mulasztás vagy netán büns kommissio a helyi plébánost s ha ellene terhelő adatok merülnek föl, a legszigorúbb fegyelmi eljárás és kánoni büntetés alá fog az illető esni, minthogy e téren krimen a legkisebb mulasztás is!

E téren a felelősségben természetesen osztoznak a ker. tafenügyelők is, akik, ha kerületükben valamely iskola közsgivé vagy államivá tetetik, szintén kérdőre fognak vonatni. Mert kötelességük kerületeikben akatolikus iskolákra felügyelni, a plébánosokat ellenőrizni és utbaigazítani s minden jelentősebb mozzanatról a püspöki hatóságnak jelentést tenni.

Vétkezik az illető súlyosan az egyház ellen, melynek szolgája lett, de vétkezik az állam ellen is, mert az iskola vételével annak is fölös terület ad vallaira.

Egy pont van csak, ahol a plébános némi joggal védekezhetik! Ha a polgári közsgé vagy az állam átveszi a katolikus iskolát, akkor könnyebbedik a hívek terhe s ha ott kevesebbet kell fizetni, akkor a népet nehez arra birni, hogy fizessen többet a katolikus iskolánál! Igaz! ez a legkényesebb pont úgy a vallásos iskolák fenntartásánál, mint különösen azok fejlesztésénél. Amde egy lelkes pap itt is csodás dolgokat művelhet!

Egy részről feltüntetni a híveknek, hogy az államosítással nem oly sokat nyernek, mint a esabítók sokszor emlegetik, ott is ok viselik az iskolaépítésnek összes terheit (lásd Circular, 1905.), csak a tanítókat fizetné az állam, de ha vallásos marad is az iskola, 400 koronaig, tehát feleig akkor is viseli az állam a tanító fizetését! Sőt ha új iskolaépítésről is van szó, a segély egyes tanítóknál 600 korona is lehet.

Másrészt pedig hivatkozik az ő katolikus lelkűkre, melyert, ha őseik templom és plébánia s az akkori iskolák építésével annyi áldozatot hoztak, hozzák meg most ok az iskola fenntartásával és fejlesztésével járó áldozatot. Ne mondja senki, hogy ezt már nem bírja meg a nép! A nép megbírja, hisz saját vérei iránt kell kiadásokat tenni, hisz egy-egy hívőre egy-két korona esik, megbírja okvetlen, ha van lelkes papja, aki e teherviselést neki alkalmas ráhatással könnyűvé teszi s ha megis rászorulna külsőgéyre, folyamodik minden módhoz, amely által penzt remél, instat oportune importune, áldoz sajátjából is, ha kell, mert végre is az egyházi férfi jobb célra alig szentelheti fillereit.

Fel tehát, kedves papjaim és oltartestvéreim! Legyetek rajta lélekkel és minden erőttökkel, hogy katolikus iskoláink kezeinkben maradjanak! Nem hatalom megtartásáról van itt szó, hanem legszentebb hivatásunkról, a lelkek megmentéséről. Ne engedjétek, hogy a templom előcsarnoka az iskola, akár épületében, akár felszerelésében, akár a tanítási eredményekben kifogás alá essék! Mert ez indítja rendesen az államot beavatkozásra. Ne mondja senki: Hisz állami, közsgéi iskolákban is tanítatik a hittan! Ezzel csak áztatja magát az, aki aludni akar továbbra is! Ahol az iskola nem a vallásé, ott más parancsol, a vallási közöny, vagy a vallásellenes világi szellem! Legyen a miénk az iskola s miénk lesz a jövő!

Szükségesek-e a mintaelőadások és miként tartandók meg?

II.

Az a kérdés most már, minő *tanügyi kérdéseket*, minő szorosan vett *iskolaügyi* tételeket soroljunk az egyesületi élet munkakörébe, hogy a tagok *szellemi* szükségletét kielégítsük s fölebresztett *érdeklődésüket* állandósítsuk?

Ugy gondolom, a *tanítóegyletek* akkor elégitik ki a tanítók *szellemi* igényeit s akkor felelnek meg *önképző* céljuknak, ha a működési körükbe vont *kérdéseket, tételeket az iskola legbensőbb világából, az iskolai élet belső tartalmából, az iskola nevelő és képző erejét alkotó tényezők sorából válogatják.*

Jól tudjuk, hogy az iskola belső élete az iskola *céljának* megvalósításában nyilvánul. Az iskola legfőbb célja pedig a *nevelés* s az ehhez simuló, ennek szellemében vezetett *oktatás.* Mondhatjuk tehát úgy is: az iskola belső életét mind az a

tanító-
lök ne-
celsze-
foglal-
nevel-
lélekt-
majd
segein-
való,
és tét-
elsoro-
és tét-
Föl-
tások.
ban.
van n-
tanító-
vivőb-
kép:
A
gesek
győző-
sót a

All
a)
Egyél-
tartoz-
egyed-
önkép-
vonzá-
lesztü-
zoita
önáll-
mivo-
tartó-
követ-
közül-
böl a
fonto-
előbb-
járta-
mint
kész-
tanít-
életb-
tanít-
sunk
leghe-
Mo-
lett
közü-
ha a
tana-
mod-
elüb-
meg-
sága
újsá-
írott
vetle-
ugya-
tásb-

tanítói foglalkozás képezi, mellyel a tanító a tanulók nevelését, oktatását tudatosan, rendszeresen, célszerűen végzi. Mivel pedig ehhez a szellemi foglalkozáshoz igen sok ismeret, nevezetesen: a neveléstan, tanítás- és módszertan, az ember- és lélektan, a gyermek testi és lelki fejlődésének, majd a gyermeki lélek hibáinak és rendellenességeinek bőséges ismerete szükséges — nyilvánvaló, hogy az *i-kolai élet tartalmából cett kérdések és tételék alatt nem érthetünk mást, mint az elsorolt tanítói ismeretanyagból veendő kérdéseket és tételéket.*

Földolgozhatók ezek értekezések, elmefuttatások, vitatételék s gyakorlati előadások alakjában. Kiválóan értékes hatásuk, önképző erejük van mind egyik alakban, de a magam részéről a tanítóegyletek önképző eszközei között legelőzövívőbbnek tartom a gyakorlati tanításokat, más-kép: **mintaelőadásokat.**

A fölvetett tétel azon kérdésére tehát: «szükségesek-e a mintaelőadások?» ... lelkem egész meggyőződésével felelem, hogy nagyon is szükségesek, sőt a *legszükségesebbek.*

Allításomat megindokolom a következőkben:
a) Az egyesületi élet legfőbb célja az *önképzés.* Egyéb jelentékeny haszontól — minők: az összetartozandóság érzete, a közszellem fejlődése, az egyesülésben rejlő erő stb — eltekintve, maga az önképzési cél megérdemli az egyesületi élet iránti vonzalmunkat, érdeklődésünket. Az önképzés fejlesztli szellemi erőinket, képességeiket; hatványozottabb munkálkodásra serkent s nagyban erősíti önállóságunkat, öntudatunkat. Mivel pedig tanítói mivoltunkban legszebb szellemi ékességünknek tartom a tanítás művészetében *való jártasságot,* következik ebből, hogy önképzésünknek eszközei közül, hogy úgy mondjam: önképzésünk anyagából az bírhat előttünk legnagyobb becsél és fontossággal, ami a *tanítói tudásban* bennünket előbbre visz, ami a tanítás művészetében való jártasságunkat, biztosságunkat fokozza. S valamint a tanítás elemeire, alapismeretére, tanítói készségre a képzőintézetekben is a gyakorlati tanítások vezetnek, ép úgy későbbben, a tanítói életben is tanítási képességünk, tanítási modorunk, tanítási módszerünk, szóval egész tanítási eljárásunk fejlesztésére is a *mintaelőadások vannak a leghatalmasabb önképző hatással.*

Módszertani vezérkönyvek, ujságcikkelyek mellett a tanítók egy része könnyen elsurran. Ha kezük ügyébe esik is, könnyen hagyják. Ellenben, ha a mintatanítás előttük folyik, annak menete, tanalakja, az előadás hangja, módszere, a tanítás modora, mind a maga eleven valóságában áll elibük s mintegy arra kényszeríti őket, hogy megfigyeljék. Vezérkönyvek gyakori homályossága, nehézsége elfárasztja a figyelmet. Szak-ujságok módszertani, tanítástani cikkei a maguk irott csiszoltságukban nem mindig hatnak a közvetlenség megbabonázó erejével. Ha azonban ugyanaz a tanítástani anyag élő, eleven mintatanításban kerül szemünk elé, ez az eleveniség föl-

tétlenül hat reánk s ha az előadás érdekes, a tanítás módszeres, tökéletes, közvetlenül ható erejével, meggyőző hatalmával lebilmesel s figyelmünk nyomán az egész tanítás, a maga képző, oktató tulajdonságaival behat értelmi világunkba.

Vezérkönyv, ujságcikk tartalma egy érzekem, a látásom útján jut lelkivilágomba. Érzeteim, képzeleim, fogalmaim, tudottá vált ismereteim egy azon forrásból, a látás által való észrebevésből erednek. Ez legtöbbször fárasztó, hogy ne mondjam — untató. Míg ha ugyanazt élő szóval előadva, rendszeres tanításba foglalva érzékelem, akkor nemcsak a szemem, hanem a fülem is részt vesz a benyomások észrebevésében, megrögzítésében s a kétféle uton-módon szerzett képzetek, fogalmak, ismeretek bizonyára erősebben vésődnek emlékezetembe, mint az előbb említettek. A mintatanítások kiválóan alkalmasak a *szabatosan módszeres oktatás, az újabb tanítási módok s módszertani újítások bemutatására, terjesztésére.*

Bizonyára sokan vagyunk, akik egyik-másik ismeretanyagunkat módszeres kezelésében való jártasságunkat, biztosságunkat mintaelőadások hallgatása útján fejlesztettük. Hányan sajátították el pl. az olvasmányok módszeres tárgyalását, a tárgyalt olvasmányoknak a nyelvtani magyarázatok, fogalmazás és helyesírás anyagául lehető felhasználását egy-egy kitünő tanítási gyakorlat útján.

A Herbart-Ziller-féle nevelési és tanítási elvek egy időben valóságos lázba hozták bennünket. Szakkönyvek, szakeikkel éveken foglalkoztak e kiváló pedagógusok s tanítványaik nevelési s oktatási rendszerével. S bizony-bizony sok dolog homályos maradt a tanítók előtt. Hogy csak a tanítási egységek tárgyalásnál használt úgynevezett *formális (alaki) fokozatokat* — I. fok: előkészítés (analysis), II. fok: az új tananyag tárgyalása (synthesis), III. fok: összehasonlítás (associatio), IV. fok: összefoglalás (rendszer, systema), V. fok: alkalmazás (functio) — említsem, mennyire lázba hozták ezek az elméleti didaktikusokat. A Herbart-Ziller-Reim-féle iskola hódított. De a főnntebb elsorolt alaki fokozatokkal szegény magam sem voltam addig tisztában, míg azokat alapos készségű társaknak a mi viszonyainkhoz alkalmazott tanítási anyaggal végzett mintatanításokban **szemléltetve** nem érzékelttem.

A fonomimika is azután hódított győzödelmes útján, amikor a vele szorgalmasan foglalkozók gyakorlati értékét, hasznát *gyakorlatilag* bemutatták. A fonomimikai vezérkönyvek tanulmányozására sok tanítónak nem volt alkalma, ideje (?), avagy talán akarata. Többen megihletve az újdonság ingerétől, felületes vele való foglalkozás után megpróbálták s abba hagyták. Nem találták meg a nyitját. Amint azonban *mintatanítások* képesen titkaikba behatoltak, új kedvet nyertek, belemélyedtek s megértve megszerették s nagy sikerrel alkalmazzák.

A játékos tanítási mód, tanulókat *eslekrőm* foglalkoztató módszer — aminőn Ligárt Mihály

nyelvtana, kifünő «Vezérkönyv»-e is alapszik — a tantargyak kapcsolata, a tanításnak az iskolai nevelés elvéhez szorosan füződő viszonya, a tanultaknak a gyakorlati életben leendő alkalmazása mind-mind egy jó *mintatanítás* kapcsán ismertethető meg legalaposabban.

Van azonban a *mintaelőadásoknak* még egy másnemű, de szintén igen becses hasznuk, amely csak megerősíti azon állítást, hogy a *mintatanítások* a tanítói önképzésnek megbecsülésre méltó eszközei.

Veljünk született gyarlóságunk, hogy az ügynevezett *tömeget* előtt mindnyájan a legbecsesőbb tulajdonságunkkal iparkodunk föltűnni. Más szóval: mások előtt szellemi munkánkban is a lehetőleg legjobbat iparkodunk produkálni. Így van ez a *mintatanításokkal* is. Jó tanító, akinek a tanítás nem *munka*, hanem szellemi élvezet, az iskolában is módszeresen adja elő az egyes leckeanyagokat. Úgy készül minden órára, mint a kezdő években. Amde azt hiszem, még ez a hivatásos, jó tanító is gondosabban esiszolja, fésüli az előadandó leckeanyagot, körültekintőbben vizsgálja meg annak minden didaktikai és methodikai tulajdonságát akkor, amikor a tanítókör nyilvánossága elé készíti azt! Hát még az a tanító, aki egyébként könnyen mellőzi a tanítás- és módszertan dogmáit, mennyire iparkodik a tanítótársak előtt tartandó *mintatanításra jól* elkészülni! Olvasgat, tanulmányoz, emlékébe idéz, próbálgat, hogy memmel tökéletesebbet alkosson. Bezzeg buvárkodik akkor a vezérkönyvekben s ha nincs meg, még meg is szerzi, csak hogy *sikerese* munkát végezhessen, *elismerést* arathasson. Mert az elismerés, kivált ha jól megérdemelt, még a kartársak részéről is jól esik. Pedig bizony megtörténék, hogy a *mintatanításra* készülődés nélkül a szaklapokat sem, a vezérkönyveket sem kutatgatná egyébként, míg a *mintaelőadásokra* való készülődés erre valósággal reakényszeríti.

Mindezek után bizvást elmondhatjuk, hogy a *mintaelőadások* a tanítóegyleti élet sava. Ebben esucsosodik ki legfőképen a tanítóegyletek célja, önképző hatása. Ép azért megismételhetjük a cím első kérdésére adott feleletet; azt t. i., hogy a *mintaelőadások* a *tanítókörökben* nagyon is *szükségesek*.

Veszprém.

Gubicza Lajos.

Földrajzi és történelmi ismeretek.

III.

A történelem tanításának azonban az emlékezet és értelem mellett a *kedélyre, szívre* és *akaratra* is kell hatnia, hogy *jellemfejlesztőre* legyen, mert a legnagyobb tettnek is csak a cél lönsége, az eszme erkölcsi ereje és a cselekedet nemesége adja meg az értékét. E végből mindenekelőtt emeljük ki és mutassunk rá, hogy úgy, amint az egyes ember sorsát teremtő *Istene* vezérli, épen úgy a nemzetek és népek létét is a világ és embe-

riség ura, az *Isten* intézi. Elpusztul, rombadől minden, ha Isten szent akarata ellen cselekszünk. Nincs erő, nincs földi hatalom, amely Urunk és Istenünk végzésével szemben diadalmaskodhatnék. Gyönyörű példákban mutathatjuk ezt be úgy a nemzeti, valamint a világtörténet számtalan eseményéből úgy az ó-, mint az új-korban. Erősíteni, mélyíteni fogja ez a gyermek hitérzelmét és élénkké teszi benne a tudatot, hogy e földön minden Isten bölcs intézése szerint történik. A történelem tanítása igen alkalmas arra, hogy vele az *erkölcsi érzületet* nemesítsük. A kegyetlenség és emberszeretet, az igazság és hamisság, a szeretetlenség és részvét, barátság és ellenségeskedés, a gyűlölet és megbocsátás föltüntetése mily mély benyomást gyakorol az ártatlan, romlatlan gyermekszívre és mily könnyű ezen bensőleg megindult hangulatban bennük az erkölcsi jót és nemeset megszilárdítani. És ne gondoljuk, hogy tanításunk nyomtalanul vész el, mert amit a szív egyszer befogad, az nyomot is hagy ott.

A történelem nagy alakjainak vázolása, jellemzők festése, tetteik méltatása, amelyekkel Isten dícsőséget, a haza és az emberiség ügyét szolgálták, az *akarat* és *cselekvés* irányítására is nagy befolyással van. Ne mulasszuk el tehát, hogy ily követhető példákat állítsunk tanulóink elé, hogy majdan, ha nem is ily nagy tettekben, de apró cselekedeteikben legyenek a bemutatott nagy történelmi alakok követői. Nem mindenkinek adatott meg, hogy *Hunyadiújvá* legyen, de igenis a maga szűk körében mindenki lehet a hit védelmében hozzá hasonlóvá. Nem mindenki jöhet *Szapóry* Péter helyzetébe, de igenis azt tenni, amit ő tett: *«megbocsátani»*, mindnyájunk kötelessége. Ime, mily sokoldalú hatással lehet a *történelmi* tanítása, mily végtelen becses kincs rejt magában, úgy *tanítási*, mint *nevelési* tekintetben.

Tanítástervünk a rendszeres történet tanítását az ötödik osztályban kezdi, de határozottan utal arra, hogy már a harmadik és negyedik osztályban az olvasókönyv alapján vegyünk meséket, nemzeti történelmi mondákat és kisebb életképeket, hogy ezekkel a tanulóknak a történelem iránt való érdeklődést fölkeltvén, őket a tulajdonképeni történet tanítására előkészítsük. A történelem anyagát új tervünk a két legfelső osztályban igen helyesen osztja meg. Azt a jó elvet követi, hogy a legfontosabb eseményeket összefoglalva, egész nemzeti történetünk vázlatát adja. A hatodik osztályban a keret mindinkább tágul és így a történelmi ismeret teljesebbé lesz. Az egyetemes történet eseményeit annyiban veszi, amennyiben «nemzetünk helye a világtörténetben kijelölhető». Tervünk figyelmeztet arra is, hogy a *közművelődésre* gyakorolt nevezetes befolyásokat is tárgyaljuk.

A történelem tanításával összefüggésben vannak a *polgári jogok és kötelességek* ismeretei is. A társadalmi élet az ember elé kötelességeket szab, amelyek teljesítésével jogok is járnak. A jog és kötelesség végzésétől függ a társadalmi élet

rend,
mind
csalá
ahho
tása
Köm
fölt
ket
kötel
ségel
épen
kezé
azék
gek
nem
ben
geit
napj
tudja
amel
oszt
az o
járás
oszt
szük
alko
hálá
ben
igen
járak
nyer
újab
tölün
mán
ered
rend
Ez
új t
hog
telje
P

T
mári
prelá
az eg
intéz
szok
által
nevel
kell
önző
lésbe

E
kön
iskol
kész
«Uta
kiny
vezé
jegy
köny
Istvá
állan

rendje és megfelelő működése. «A rend a lelke mindennek», hogy pedig ez meglegyen akár a családban, iskolában, községben és az országban, ahhoz bizonyos rendelkezések, törvények betartása és azokhoz való alkalmazkodás szükséges. Könnyű lesz ezt a gyermekekkel megértetni és fölötte fontos is, hogy tudja azon teendőit, melyeket majdan hazája iránt mint polgár teljesíteni köteles lesz, de ismerje egyszersmind a kötelességekből folyó jogokat is és ezeket gyakorolni épen úgy kész legyen, mint a törvényes rendelkezéseket betartani. Nagyon találóan mondja azért új tervünk: «A polgári jogok és kötelességek megismertetésének célja, hogy a fölébredt nemzeti öntudatot és érületet a gyermeki kebelben ápolja és fönntartsa, jogaival élni, kötelességeit teljesíteni tudja és *akarja* is». De a mindennapi élet is kényszerít arra, hogy a leendő polgár tudja úgy a község, mint az állam berendezését, amelyre ő is közrehatni fog. Már a harmadik osztályban megismertetjük az erre vonatkozó és az osztály keretébe eső dolgokat, mint pl. község, járás, megye kormányzása. Az ötödik és hatodik osztályban tanítástervünk a gyakorlati életben szükséges tudnivalókat veszi, hogy az ifjúságot az alkotmányos élet gyakorlásába bevezesse. Fölötte hálás munkát végez a tanító, ha ezen ismeretekben a *népet* is tájékoztatja, mert bizony-bizony igen hasznos itt a fölvilágosítás, hogy e téren való járatlanságának kárát ne vallja és hogy oly könnyen félre ne vezethessék. Alkotmányos életünk újabb alakulásai pedig egyenesen megkövetelik tőlünk, hogy hazafias buzgalmunkat a nép alkotmányos érületének ápolásában fokozzuk. Ezen eredmény elérésében új tervünk erre vonatkozó rendelkezéseivel hozzá fog járulni.

Ezekben akartam tisztelt kartársaim figyelmét új tanítástervünk jelzettem fejezetére fölhívni, hogy az abban rejlő *szellemi* és *erkölcsi* kincset teljes erőnkől kiaknázni törekedjünk.

Pozsony.

Mihalicska János.

HIVATALOS KÖZLÉSEK.

Tételek a tanítóköri gyűlések részére. *A szatmári egyházmegye f. é. I. számú körleveléből. Pemp Antal prelátus, káptalani helynök, az egyházmegyei körlevelében az egyesületi tevékenység fejlesztésére a következő üdvös intézkedést közli: A tanítóköri gyűléseken fölolvastatni szokott dolgozatokhoz az egyházmegyei tanfelügyelőség által javasolt alábbi tételek egyike választandó: 1. Hogyan neveljük a gyermekeket munkaszeretetre? 2. Mily módon kell a tanítónak ellensúlyoznia a gyermekekben jelentkező önző érzelmeket? 3. Mily szerepe van a játéknak a nevelésben?*

Egyházmegyei rendelkezés a kath. népiskolai könyvtárak szervezése ügyében. A katolikus népiskolai és ifjúsági könyvtárak kezelésére vonatkozólag készült, s az országos kath. tanügyi tanács által elfogadott «Utasítás» a her-egrimás úr ő Eminenciája jóváhagyását kinyervén, a kath. népiskolai és ifjúsági könyvtárak szervezésénél ezen «Utasítás» és a vele kapcsolatos könyvjegyzék van hivatva zsinórmértékül szolgálni. Az ezen könyvjegyzékben foglalt könyvek szállítására a Szent-István-Társulat vállalkozott. Tekintettel arra, hogy az állami népiskolákban épen most folyik ezen könyvtárak

fölállítása, amely akcióval a kath. népiskoláknak lépést kell tartaniok, a fönntebb említett népiskolai és ifjúsági könyvjegyzékre, mely a *Szent-István-Társulatnál* kapható, a *népiskolai hatóságok és vezetőségek figyelmét ezennel föl-három s a könyvtáraknak a könyvjegyzék alapján leendő létesítését a legmelegebben ajánlom.* Kelt Szatmar-Nemetiben, 1906. január 12-én. *Pemp Antal*, káptalani helynök.

Pályázati hirdetés. A szombathelyegyház, róm. kath. tanítóegyesület segítő osztályának igazgatósága a folyó 1905—6. iskolaévre öt (5) egyenként egyszáz—egyszáz (100—100) koronás ösztöndíjra pályázatot hirdet. Föltételek: Pályázhatnak mindazon szombathelyegyház, róm. kath. tanítóegyesületi tagok, kik egyesületünk segítő-osztályának alapítotagjai s alapítótagsági díjaikat, 50 koronát, a segítő-osztály pénztárába befizették, vagy mint rendes tagok tagdíjaikat évenként 3 koronát rendszeren ugyan-csak a segítő-osztály pénztárába befizették s az 1903. év előtt a «Szombathelyi Tanítók Háza» alapjának javára befizetett tagdíjaik és a segítő-osztály részére befizetett rendes tagdíjaik (évi 3 kor.) együttesen 15 koronát tesznek ki. Ösztöndíjban részesülhetnek a fönntemlített pályázatra jogosított szülők azon fiú- és leánygyermekei, kik tanítóképzőt, bármelyik egyetemet, felsőszakiskolát, a gimnázium és reáliskola felsőbb (5—8) osztályait és a felső kereskedelmi iskolát látogatják. Amennyiben ilyen tanulók szülői nem pályáznának, a gimn. és reáliskola alsóbb (1—4) osztályaiba vagy a polgári iskolába járó tanulók is részesülhetnek ösztöndíjban. A kérvényben föltüntetendő az a körülmény is, vajjon a pályázók gyermekei részesülnek-e egyéb ösztöndíjban vagy segélyezésben, továbbá, hogy pályázónak hány gyermeke van, kik szülői ellátásban részesülnek: végül az is, hogy a pályázó szülőnek állomása mily jövedelemmel (díjlevél összege) van összekötve. Az iskolaszék elnökével, vagy az iskolaigazgatóval aláírt pályázati kérvények 1906. évi február 25-ig *Szabó Károly* szombathelyi püsp. elemi iskolai igazgatóhoz küldendők be. Később érkező kérvények nem vétetnek figyelembe. A kérvényhez az I. félévi iskolai bizonyítvány vagy értesítő csatolandó. Figyelmeztetnek azok a kartársak, kiknek gyermekei a múlt iskolai évben ösztöndíjban részesültek, hogy kérvényeiket megújítsák, mert a segítő-osztály alapszabályainak 11. §-a értelmében az ösztöndíj csak egy iskolaévre szavaztatik meg. Szombathely, 1906. január 22-én. *Dr. Stegmüller Károly* s. k. pápai prael. nagyprépost, egyhm. főtanf. felügyelő s a segítő-osztály igazgatóságának elnöke.

KÜLFÖLDI TANÜGY.

Népoktatási jubileum. Meglehetősen elfeledett ember manapság a porosz *Rochow* Frigyes Markárd báró, akinek pedig a népoktatás több lényeges újítást és haladást köszön. A német pedagógusok azonban nem feledkeztek meg róla, s az imént emlékeztek meg halálának százéves fordulójáról. *Rochow* a XVIII. század első felében nagyon előkelő tisztviselő-családból származott; ő maga azonban alig vállalt hivatalt, s inkább nagy birtokán gazdálkodott, s ekkor látva a nép nyomorát és elmaradottságát, ennek valódi atya lett. Különösen megesett rajta a szive, mikor az említett évszázadnak hatvanas és hetvenes éveiben sok elemi csapás sujtotta a porosz népet, s ekkor határozta el magát, hogy az ottani protestáns népoktatáson is fog lendíteni. Fáradozásai folytán kiérdemelte, hogy honfitársai a *német Pestalozzi* névvel tisztelték meg. *Rochow* idejében a protestáns népoktatás csaknem kizárólag vallástánításból állott, s a vele kapcsolatos erkölcsi oktatásokról, hozzászámítva a számvetés elemeit. A porosz báró tehát ezen a kereten bővíteni

akart, s számos pedagógiai értekezést írt, amelyekben valóságos programját nyújtotta a reformálandó nepoktatásnak. Ezeken kívül különösen említésre méltó egy olvasókönyve, amelynek címe: *Der Kinderfreund*, a gyermekbarát; ebbe történeti, földrajzi, gazdasági s természetesen vallásérkölesi olvasmányokat is vett föl, s ekként az első lett Németországban, aki ezt a nagyjelentőségű újítást megvalósította. Ezzel a reformjával hatott egész Európa nepoktatási ügyére, az osztrákra is, s ennek közvetítésével a magyarra szintén, mert hiszen *Mária Terézia* alatt a magyar közoktatásügy reformjának jellegét is Bécsben adták ki. A *német Pestalozzinak* jelentősége ugyan nem olyan korszakalkotó, mint a svájcié, mindazonáltal a nepoktatásügy legkiválóbb művelői közé kell *Rachowt* sorolnunk.

VEGYESEK.

Mailath és Prohászka püspökök a kath. Tanügyi Tanácshoz. Az Országos Kath. Tanügyi Tanács üdvözlésére *Mailath G. Károly* erdélyi püspök a következő kegyes iratot intézte *Jordán Károly* apát egyházi elnökhöz: «A szives üdvözléset, amelyet a királyi kintüntetés alkalmából hozzám intézni szivesek voltak, őszinte köszönettel fogadom. Ezen alkalmat is készségesen használom föl arra, hogy működésükhöz Isten kegyelmét és áldását kívánjam.» *Prohászka* Ottokár dr. székesfehérvári püspök levele így szól: «Köszönettel mondom a Magyar Kath. Tanítók Országos Bizottságára és az országos kath. Tanügyi Tanács nevében kifejezett jókivanataiért. Mélyen szívembe zárva hordom azt a nagy érdeket, melyet nagyságod, mint egyházi elnök s Ember Károly lovag ur, mint világi elnök képviselnek. Legyenek meggyőződve, hogy nemcsak szeretettel, de lelkes közremunkálással is tiszteltem meg a keresztény szellemű nemzeti nevelés nemes és önzetlen harcáit.

Kath. tanítók árvahaza. A kath. tanítók árvaházát, miként már egy ízben közöltük, Esztergomban tervezik fölláttatni, tekintettel arra a körülményre, hogy *Vasary* Kolos bíbornok hercegprímás 25 ezer korona adományát ehhez a feltételhez kötötte. Az ország kath. tanítóságára nézve a helykérdés közönbös lehet, csak az kívánatos, hogy az árvaház létesüljön. Az «Alkotmány»-ból értesülünk, hogy *Walter Gyula* dr. prelátus kanonok, az országos kath. segélyalap elnöke, már be is nyújtotta Esztergom város hatóságához az egyesületnek azt a kérését, hogy a létesítendő árvaháznak ingyen telket adományozzon. Tekintve azt, hogy hazánk városai örömmel fogadnak és támogatnak minden oly törekvést, amelynek célja valamely kulturális intézet létesítése, joggal remélhető, hogy Esztergom város közönsége is készséggel ragadja meg az alkalmat, hogy ingyen telket adományozásával falai között létesüljön az országos kath. tanítói árvaház. És ezen adománnyáért nem lesz háladatlan a nemes város közönsége iránt a hazafias magyar kath. tanítóság.

Iskolai ünnepély. Az ipoly-nyitrai róm. kath. iskola buzgó tanítója id. Biath János «Karácsony» című pásztorjátékot többször megismételve, adatta elő növendékeivel. A színjáték 20 kor. 68 fillért jövedelmezett, melyhez a közönség 3 kor. 32 fillérral járult és ezen az összegben megrendelték az iskola számára az olvasó-fantáblákat.

Tanítók az új magyar bíboros előtt. A «Népiskolai Tanügy»-ben olvassuk, hogy vizkereszt napján tiszteleg-

tek az Eger városban levő testületek és hatóságok *Samassa* József dr. bíboros érsek úrnál, üdvözlőlén őt a bíborral történt kintüntetése alkalmából. Az egri főegyház-megyei róm. kath. tanítóegyesület középponti bizottságát, valamint az egri érseki tanítóképző-intézet tanári karát *Katinszky Gyula* prépost-kanonok, egyházmegyei tanfelügyelő vezette a bíboros elé. Üdvözlő beszédében a bíboros egy régebbi beszédjére való hivatkozás kapcsán fejezte ki a tanítóság hódolatát és fiúi tiszteletét, amire a bíboros érsek úr szíves szavakkal válaszolt.

Pásztorjáték. *Uzdöl* község (Pest vm.) róm. kath. iskolájának növendékei *Moecári (Morber) József*, ottani lelkes és ügybuzgó kántortanító vezetésével kitűnően sikerült karácsonyi pásztorjátékot adtak elő az iskola pénztára javára. Színré került «A megkerült gyermeke», s fölvonásban, írta *Szabó Géza*.

Szerkesztői üzenetek.

N. J. Azt, hogy az iskola milyen jellegű, az iskola szervezete határozza meg és így a kérdésre a díjlevélben talál világos feleletet, mert abban ki van téve, hogy hitfelekezeti, avagy uradalmi iskola-e a kértezett intézet. A párbérfizetés kötelezettségét csak ennek a körülménynek teljes ismerete után lehet rendeztetni. — **N. A.** A működési bizonyítvány kiállításáért díjst nem fizetnek. Ugyan ki lehet az, aki ezért öntől díjat követel? — **K. J.** A kértezett rendeletet lapunkban közöltük volt, de azért megköpödjük. **P. J.** Köszönet az értesítésért. Igen örvendének, hogy ha a kath. iskolával és a tanítóval összefüggő eseményekről minden esetben küldenének be lapunkhoz közlés végett értesítéseket tisztelt olvasóink. — **T. G.** Beérkezett: de ennek az ügynek elintézése már oly előrehaladt, hogy cikkének közlése fölösleges. Mi magunk követtünk el mindent, hogy a kath. tanítóságot oly közelről érdeklő ezen kérdést hamarosan megoldásra vigyük. — **V. I.** Köszönet. Jönni fog. — **K. D.** A népiskolai tanítói oklevél a népiskolai tornatanításra elegendő képesítést nyújt. A Nemzeti Torna-Egylet külön tanfolyamokat rendez tornatanítók és tanárok számára. Az itt nyert oklevél polgári avagy középiskolai tornatanításra képesít. Ezek éves tanfolyamok. — **L. Gy.** A nagymélt. püspöki kar által 1873-ban kiadott szabályzat ma is érvényben van. Ezt a szabályzatot a Szent-István-Társulat adta ki. Itt rendelhető meg. E szabályzat intézkedése szerint a tanítók maguk kebeléből titkos szavazattal avagy egyhangulag tanföldületi képviselőt választanak az iskolaszékbe. A tanföldület képviselője rendes tagja az iskolaszéknek. Az iskolaszék megalkulásának egyik kölléke, hogy a tanföldület kiküldje abba a maga képviselőjét. 2. A statisztikai adatokat az iskola igazgatója átítja össze. Ott, ahol a tanítók közül főtanítót igazgatótanítót nevezett ki az egyházmegye főpásztorra, ez a leendő az így kinevezett testületi tag hatáskörének kölléssége. 3. Az a körülmény, hogy önkönl négy tanító közül tanföldületi képviselő az iskolaszékben nincs, ez úgy történhetett meg, hogy az iskolaszék elnöke nem ismerte a föntidézett püspöki szabályzatot. Ha ezentul is ellenkének, forduljanak jogorvoslásért az egyházmegyei fötanfelügyelőséghez. — **W. A.** Beérkezett. Jönni fog. — **M. I.** Köszönet. Mindenkor örömmel fogadjuk. — **M. K.** Minden tervezetnél szeiben beszél a tett. A nagy hü híval hirdett tevékenység rákán jut igazi eredményhez, mert forrása legtöbbször a hü önzés, amely csak addig lelkesít, amíg az önérdékek előtérben mozoghatnak. — **F. I.** Beérkezett. A legnagyobb készséggel nyitunk tért a tanító-egyesületek hivatatos közléseinek. — **Sz. F.** A választ levélben megadtuk. — **K. I.** Intézzem kérdést az iskolaszéki elnökség a tanfelügyelőséghez. Az államsegély ép oly természetű fizetése, mint a többi járandóság és így azt is előlegesen kell, hogy megkapja. — **K. M.** Az előjáróság csak a díjlevélben megállapított árat veheti alapul akkor, ha a terménybeli járandóság megváltásáról szó esik. Az már azután más kérdés, hogy a terménybeli járandóság egyáltalában fizethető-e készpénzben akkor, hogy ha ezt a tanító nem fogadja el, hanem vagy a piaci árat kéri, vagy

magát
hassa
ezért
méit,
kiegés
fizete
letel
gátná
esedé
város
tehát
Üdvö
levélh
nélkü

A
a fö
közb

A
tői á
Jöve
ban
815
Kellő
Kellő
cime

A
tanít
mely
istáll
latos
jakk
A ko
díjle
széd
nálás
lezó
szük
kérv
meg
dend
Csap
A
esetl
laká
egyil
febr

I
tanít
szob
s az
nyek
elfog
küld

S
állor
deln

M
állás
89/c

magát a terményt. 2. Hogy a Népművelőt ingyen megkap-
hassa az iskola, a plébános iskolaszéki elnök úr forduljon
ezért levélben kérelemmel a Szent-István-Társulat nagy-
mélt. Elnökségehez. — **B. T.** A korpótlék a fizetésnek
kiegészítő része s így az a tanítónak előleges részletekben
fizetendő ki az 1893. XXVI. t. c. 4. §. értelmében. Oly rende-
letet nem ismerünk, amely a jegyző álláspontját támo-
gatná, hogy ugyanis a korpótlék csak az év utolsó napján
esedékes. — **F. M.** Csak a törvényhatósági joggal bíró
városok tanítói vannak fölmentve az útdó fizetése alól:
tehát köteles. — **M. J.** Köszönet. Jönni fog. — **L. J.**
Üdvözlét az elhatározásért. Felhasználjuk. — **Cs. B.** A dij-
levélben felsorolt teendőket ellátni tartozik külön fizetés
nélkül. — **V. I.** Köszönet. Hozzuk.

Felelős szerkesztő: **Ember Karoly.**

PÁLYÁZATOK.

Pécsi egyházmegye.

A február 8-ára hirdetett naki kántortanítói választás
a feltételek fönntartásával február 20-ára halasztatik
közbjött akadályok miatt. *Iskolaszék.* 33 1—1

Szepesi püspöki megye.

A lipótszentmártoni (Rózsahegy mellett) kath. taní-
tói állomásra f. évi február 15-re pályázat hirdettek.
Jövedelem készpénzben, államsegély, községtől, tandijak-
ban 790 kor. 40 fillér, különfelek 25 kor. 50 fillér, összesen
815 kor. 90 fill. Orgonáláshoz értő tanító 100 kor. mellek-
jövdelemre számíthat. Tót nyelv ismerete szükséges.
Kellőleg felszerelt folyamodványok kerületi tanfelügyelőre
címezve Liptó-Teplára küldendők. 29 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

A csehi-i (Vas megye) fiókközség róm. kath. kántor-
tanítói állására pályázat hirdettek. Jövedelme: lakáson,
mely áll három szoba, csinos konyha, kamra, továbbá
istálló, kocsiszin, az udvaron kut és a faiskolával kapoco-
latos konyhakerten kívül földben, gabonában, fa, tandi-
jakban, készpénzben és szolgálmányokban 1000 korona.
A korpótlék ezen összegben kívül az államtól. Kötelmei a
díjlevélben vannak felsorolva. A lakás a templom tőszom-
szédtségében van s egészséges helyen épült. Próbaorgo-
nálást minden vasárnap tehetni, de választás napján köte-
lező minden pályázóra, azért a személyes megjelenés
szükséges. A községnek jelöltje nincs. Kellően felszerelt
kérvények február hó 19-ig, mely napon a választás is
megejtetik, nagys. *Kelemen István* esperes úrhoz kül-
dendők Csehímdszentre. Pósta helyben. Megbízásból:
Csapó. 30 1—1

Adrianc község okleveles róm. kath. osztálytanító,
esetleg tanítónőt keres. Fizetése: 700 korona, 8 méter fa,
lakás bútorzattal. Államsegély kérvényeztetik. Kötelmei:
egyik osztály és ismétlődően tanítani. Pályázati határidő
február 3. *Kollár Péter* plébános. Belatinc (Zala megye).
31 1—1

Veszprémi egyházmegye.

Pacsára (Zala m.) róm. kath. népiskolához osztály-
tanító keresetik. Évi fizetése államsegéllyel 800 kor., egy
szoba bútorral és fűtéssel. Kötelessége egyik tanteremben
s az ismétlődően tanítani s kántorságban segíteni. Kérve-
nyek febr. 2-ára beküldeni s a választás után az állást
elfoglalni. S a kérvények a pacsai plébánia-hivatalhoz kell
küldeni. *Kontor László*, kántortanító. 32 1—1

Sárosmegyei **Erdővágás** róm. kath. kántortanítói
állomására febr. 15-ig pályázat hirdettek. 1200 kor. jöve-
delméről fölvilágosít helybeli *lelkész.* 34 1—1

Májusban képesítőző, róm. kath. végzett tanítójelölt
állást keres. Polgárra előkészít. S. J. Budapest. Üllői-út
89/c. III. 23. 35 1—1

Ujdonság! Épen most jelent meg! 5% az Eötvös-alapé!

Feltámadunk!

27 2-3

R. k. temetőkönyv, kiéneklések és búcsuzatatók.
Írta: Tóth Albert, szepetneki r. k. kántortanító.

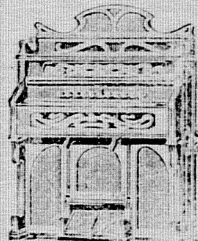
Rögtön rendelje meg! Meg fogja lepni! Irodalmi niveaun!
Modern és kedves külső! Ara franco küldve 2 kor. 20 fill.
Pénzütag utalványon! Kapható szerzőnél Szepetneken (Zalam.)

Jul. Heint. Zimmermann, Leipzig.

Üzletek: Sz.-Pétervár, Moszkva, Riga, London.

Legjobb szerkezetű házi-, iskola-, kon-
cert- és templom-harmoniumok gyára.

Egyedüli képvis. Magyarorsz. részére

Ferdinand Hörl
Pozsony, Ventur-u. 24.

Kérjünk 3. számú árjegyzé-
ket orgonaharmoniumokra.

Szolíd, olcsó és szabott árak. —
Reszletfizetéseket is elfogadunk.

Orgonaépítési műintézet.

RIEGER OTTÓ

villamos gépekkel berendezett cs. és kir. udv. orgonagyára

Budapest, VII., Garay-utca 48.

cs. és kir. udvari szállító, a Szentsír lovagja,
a Ferenc József-rend lovagja.

A párisi s bécsi világiállításon kiténtve.

484—53)

Legolcsóbb árban
és kedvező fizetési
feltételek mellett
kiváló tiszta leg-
nyomású csérend-
szerű (pneumati-
kai) tartós, nemes
hangú orgonákat
szállít. 30 év óta
980 orgonát szállí-
tott. Mindennemű
orgonajavításokat
és hangolásokokat a
legmersékeltebb
árban és lelki-
ismeretes pontos-
sággal teljesít. —
Orgona jókarban
tartását mersékelte
árban vállalkoz.
Tervezetek es raj-
zok kívánatra díj-
mentesen.

A Szent-István-Társulatnál bizományban levő szépirodalmi kiadványok.

Light foot Claude.

Elbeszélés: Irta: Finn Ferenc S. J.

Ára kötve 2 kor.

Az utolsó rómaiak.

Történeti elbeszélés Theodosius császár idejéből. — Irta: Jeske-Choinski Tivadar. Fordította: Dr. Rada István.

I–II. kötet ára füzve 5 kor.

A hegy mögül.

Rajzok és elbeszélések. Irta: Kontur Béla. ○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○

Ára füzve 2 kor. 20 fill.

A Japán Szekrényke.

Carruthers-Resch regénye. Fordította: Nyizsnyay Iván. ○○○○○○○○○○○○○

Ára füzve 2 kor.

Az Önző.

Regény. Fordította: Nyizsnyay Iván.

Ára füzve 2 kor. 40 fill.

Ki a tettes?

Bűnügyi regény. Irta: Thienne Frigyes. Fordította: Dr. Rada István. ○○○○○○

Ára füzve 2 kor.

Dreizehnlinden.

Irta: Weber F. V. Fordította: Fiedler Lajos. ○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○

Ára füzve 3 kor.

Megrendelhetők a Szent-István-Társulat könyvkereskedésében
Budapest, IV., Keckeméti-utca 2. szám.

Csendes Esték.

Irta: Hutflesz Armánd. ○○○○○○○○○○

Ára füzve 1 kor. 20 fill.

Kis világ.

Elbeszélések, költemények és értekezések. Irta: Az esztergomi növendékpapság m. e. irodalmi iskolája. ○○○○

Ára kötve 2 kor. 60 fill.

Keresztény leánykák bokkrétája.

Irta: Marschal K. Fordította: Dr. Rada István. ○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○

Ára kötve 3 kor.

Szelid Elbeszélések.

Fordította: Nyizsnyay Iván. ○○○○○○

Ára kötve 4 kor.

Idegenből.

Elbeszélések. — Fordította: Dr. Rada István. ○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○

Ára füzve 2 kor.

Alkonyat felé.

Történeti elbeszélés. Marcus Aurélius császár idejéből. Fordította: Dr. Rada István. ○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○

I–II. kötet ára füzve 6 kor.

Tassy galambjai

és más históriák. Irta: Zsolna. ○○○○

Ára füzve 4 kor.

N

A MAG

Megterjedel

Megoktatás

Eloff

Kézir

Min
vezeté
sabbal
törekv
telen
vésekl
nyek
hitvall
leme a
álló is
ságot.
célhoz
egyém
sát és
Istenb
vissza

Vol
védtel
ország
állt m
intett,
kodnu
a nag
erősít
amely
terem
tanács
yelőde
szolga
vezés
ügysz
mely
kath.
merés
tudom
nek m
mondh
mint E
hogy a
hatása
den ka